

**COME
RES**

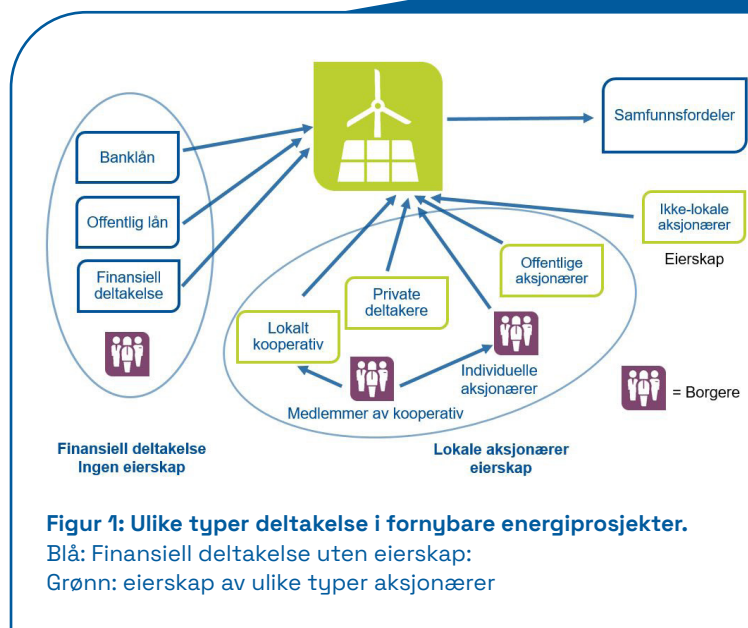
Advancing Renewable
Energy Communities

Potensialet til lokale fornybare energisamfunn

Dette faktaarket gir en kortfattet oversikt over potensialet til lokale fornybare energisamfunn, som et bidrag til å oppnå målet om mer fornybar energi innen 2030. Oversikten er basert på en gjennomgang som prosjektgruppen har gjort av potensialet til lokale fornybare energisamfunn, slik de er definert i EUs reviderte fornybardirektiv (RED II).

Samlet sett viser resultatene at en betydelig del av de totale investeringene i fornybare energiprojekter kan dekkas av felles investering fra privatpersoner. Dette faktaarket gir et kort innblikk i situasjonen i utvalgte regioner, og konkluderer med noen felles faktorer som både kan bidra til, og hindre at flere land når sine mål med tanke på innbyggerinvolvering i lokale fornybare energisamfunn.

I analysen av COME RES-prosjektet (som faktaarket er bygget på) legges det vekt på initiativer der innbyggerne selv er i sentrum; prosjekter der det oppfordres til frivillig deltakelse i eierstrukturen. Antakelsene er basert på ytterligere investeringsbehov i fornybare energikilder i regionene frem til 2030.¹

Figur 1: Ulike typer deltakelse i fornybare energiprojekter.

Blå: Finansiell deltakelse uten eierskap:

Grønn: eierskap av ulike typer aksjonærer

¹ For en grundigere oversikt over beregningene henvises det til den fullstendige prosjektanalysen. (www.come-res.eu/resources)

PUGLIA, ITALIA

Det er per i dag bare begrensede muligheter for innbyggerne i Puglia til å bidra med egne prosjekter for å nå de politiske målene om mer vindkraft og solcelleenergi (både bakkemonterte anlegg og anlegg på tak). Dette er delvis på grunn av de nasjonale bestemmelsene som ikke tillater fornybar energiproduksjon fra lokale fornybare energisamfunn over 200 kW. Her trengs det endringer i overensstemmelse med EU-lovgivningen. Den italienske gjenopprettelsesplanen, med mål å avhjelpe de økonomiske konsekvensene etter Covid-19, har opprettet et fond på 2,2 milliarder Euro, myntet på familier, mikrobedrifter og offentlige forvaltninger i kommuner med mindre enn 5000 innbyggere. Dette kan muligens utgjøre et bidrag til finansiering av offentlig-private lokale fornybare energisamfunn.

NORD-PORTUGAL

Kollektive initiativ til etablering av solcellepaneler i regionen kan spille en viktig rolle på vei mot å oppnå de nasjonale fornybare energimålene. Det skal imidlertid nevnes at investeringspotensialet til innbyggere alene vil dekke mindre enn 30 prosent av de nødvendige investeringene. Manglende kapasitet og kunnskap om hvordan ting bør gjøres, kan skape mistillit til konseptet lokale fornybare energisamfunn. For å bøte på dette er det nødvendig med gode retningslinjer.

BALEARENE OG KANARIØYENE, SPANIA

Det politiske målet om 50 prosent innbyggereide solcellepaneler innen 2030 er mulig å oppnå i Balearene og Kanariøyene. Men som i Portugal, der lokale fornybare energisamfunn også er i startfasen, vil slike initiativ i Spania fortsatt møte flere og uforutsette hindringer knyttet til investeringer og utvikling av lokale fornybare energisamfunn. Disse må imøtekommes av hensiktsmessige retningslinjer.

LATVIA (HELE LANDET)

Det totale potensialet til solcellepaneler er i stor grad underestimert i den nasjonale latviske energi- og klimaplanen. I Latvia er det et potensial for at lokale fornybare energisamfunn kan bidra til å oppnå de politiske målene innen solenergi for 2030. Det er imidlertid utfordrende å omsette de teoretiske mulighetene til praksis på kort sikt, ettersom konseptet med lokale fornybare energisamfunn er nytt i landet. Det vil fordre informasjon og kommunikasjon på en effektiv måte om fordelene med slike energisamfunn. Det blir sentralt å finne ledere på lokalt plan som kan ta ansvar for å få fortgang i prosessen.

LIMBURG OG VEST- FLANDERN, BELGIA

I Limburg fastsatte de lokale myndighetene i slutten av 2013 et minimumsmål på 20 prosent lederskap og eierskap fra lokalsamfunn og lokale myndigheter på stor-skala vindturbiner. I Vest-Flandern har kommunene Torhout og Oostkamp et mål om 35 prosent deltakelse fra innbyggere og lokale myndigheter gjennom energisamarbeid i vindkraftprosjekter.

En andel på 20 prosent finansiering fra innbyggere kan betraktes som et gjennomførbart mål i begge regionene, men en høyere andel (50-100 prosent av investeringskostnadene) vil bli utfordrende. Når det kommer til solcellepaneler, tar den flamske energi- og klimaavtalen sikte på ett samarbeidsprosjekt per 500 innbyggere i Flandern innen 2030 (forutsatt et gjennomsnittlig solcelle-prosjekt på 18 kWp). Gitt investeringspotensialet, er dette et gjennomførbart mål.

NORD- BRABANT, NEDERLAND

Nederland har satt seg et politisk mål om 50 prosent lokalt eierskap av fornybar energi innen 2030. På slutten av 2020 var 1,3 prosent av nederlandske husholdninger medlem av et slikt energisamarbeid. Antakelsen om 30 prosent deltakelse fra husholdningene vi har lagt til grunn når vi har beregnet investeringspotensialet til lokale fornybare energisamfunn innen 2030 er derfor en klar utfordring. Det vil kreve et betydelig sprang og en profesjonalisering av energisamarbeidet.

THÜRINGEN, TYSKLAND

Innbyggere i delstaten Thüringen har muligheten til å spille en viktig rolle i å oppnå de politiske målene og overgangen til en 100 prosent fornybar energiforsyning. Forutsatt at 20 prosent av de nødvendige investeringskostnadene finansieres av innbyggere og 80 prosent av andre kilder, inkludert gjeldskapital, vil den ventede utbyggingen av bakkemonterte solcelleanlegg kunne være fullstendig kontrollert av innbygger-kollektiv innen 2030. For solcellepaneler på tak, vil nærmere alle nyinstallerte anlegg kunne være kontrollert av innbygger-kollektiv. For vindkraft er tallene lavere, mellom 45 prosent og 91 prosent. EUs reviderte fornybardirektiv (RED II) gir en ny drivkraft til utviklingen av energisamfunn, men Tyskland ligger etter andre EU-medlemsland i implementeringen av de respektive lovbestemmelsene.

WARMIA-MASURIA, POLEN

Investeringspotensialet til lokale fornybare energisamfunn i det polske fylket Warmia-Masuria kan i stor grad bidra til å oppnå målet om 32 prosent fornybarandel i elektrisitetssektoren i Polen innen 2030. Forutsatt at 20 prosent av de nødvendige investeringskostnadene blir finansiert av innbyggerne, og resten av andre kilder, inkludert finansielle støtteordninger og gjeldskapital, vil den ventede utbyggingen av solcelleanlegg både på bakken og på tak kunne være kontrollert av innbyggerne, ved maks utnyttelse av investeringspotensialet. For vindkraft er potensialet mindre, og nødvendige investeringer innenfor stor-skala vindkraft må ledsages av investeringer fra andre investorer/selskaper.

NORGE (HELE LANDET)

Norge har ikke sendt inn en nasjonal energi- og klimaplan (såkalt NECP) og har heller ingen politiske, kvantitative mål for utviklingen av lokale fornybare energisamfunn innen 2030. Norske husholdninger har imidlertid en teoretisk mulighet til å eie 31 prosent av vindkraften, 44 prosent av solcellepanel på tak og 52 prosent av bakkemonterte solcellepanel som er forventet installert mellom 2020 og 2030. En full utnyttelse av investeringspotensialet vil kreve at man tar tak i eksisterende barrierer, inkludert regulatoriske barrierer, samt manglende rammeverk og støtteordninger som kan legge til rette for utviklingen av lokale fornybare energisamfunn.

NØKKELFUNN:

- Tilgang til finansiering med gunstige betingelser (f.eks. offentlig finansiering eller lave renter på investeringslån til lokale fornybare energisamfunn) er en sentral faktor som gjør det mulig for regioner å realisere potensial og mål om innbygger-eierskap av fornybare energiløsninger.
- Å få realisert det fulle investeringspotensialet, krever at man håndterer de eksisterende (regulatoriske) hindringene og definerer lokale fornybare energisamfunn i nasjonal lovgivning. Mangelen på rammeverk og støtteordninger er en viktig årsak til at det vil bli utfordrende for mange regioner å realisere potensialet sitt. Det er avgjørende at rammeverket blir etablert og koordinert på tvers av de ulike myndighetsnivåene.
- Kommuner og regioner bør ses på som servicesentre for lokale fornybare energisamfunn og tilby arealer til fornybar-anlegg. De bør øke sin kapasitet både på det juridiske, økonomiske og tekniske feltet for å kunne realisere visjonen om lokale fornybare energisamfunn. Dette fordi deltakelse fra kommunene innen fornybar energi har vist seg å ha positiv påvirkning på tilliten til slike prosjekter. I mange tilfeller er mistillit til konseptet lokale fornybare energisamfunn fortsatt et problem på linje med manglende kapasitet og kompetanse knyttet til prosedyrer og erfaringer fra relevante brukerpartnere.
- Selv om det, på generell basis er et stort potensial for innbygger-eierskap i regionene, kan målene ofte bare nås ved å supplere direkte investeringer fra privatpersoner med investeringer fra lokale bedrifter og myndigheter.

VEIEN FREMOVER

EUs reviderte fornybardirektiv (RED II) krever at medlemslandene foretar en vurdering av eksisterende hindringer og muligheter for utvikling av lokale fornybare energisamfunn. COME RES-prosjektet oppfordrer medlemslandene til å gjøre en slik vurdering, særlig i de tilfellene der det ennå ikke er gjennomført.

Generelt er det et betydelig potensial for eierskap blant innbyggere i den fornybare energi-infrastrukturen. Dette potensialet kan imidlertid bare utløses dersom riktige rammevilkår er på plass.

Forfattere:

ICLEI Europe: Arthur Hinsch, Carsten Rothballer, Lucy Russell

TU/e: Erik Laes, Kellan Anfinson
Med bidrag fra prosjektpartnerne.

Kontakt

✉ info@come-res.eu
 🐦 [@comeres_eu](https://twitter.com/comeres_eu)
 in COME RES project
 🌐 www.come-res.eu

Prosjektkoordinator

Environmental Policy Research Centre
 Freie Universität Berlin
 Dr. Maria Rosaria Di Nucci

Dette prosjektet er finansiert av EUs forsknings- og innovasjonsprogram Horisont 2020 under avtale nummer 953040. Det er kun COME RES-prosjektet som er ansvarlig for innholdet i dette dokumentet, og innholdet reflekterer ikke nødvendigvis EUs oppfatninger.

Partenere

